

SOCIJALNA PATOLOGIJA

Tema: PROSTITUCIJA (profesionalizacija, eksploatacija,
uzroci, društvena reakcija)

MATERIJAL ZA ČASOVE OD 08. aprila

Prof. Dr Slađana Đurić

6. PROFESIONALNA PROSTITUCIJA

6.1. Proces formiranja prostitutke

- Razvoj prostitucije kao devijacije može se objasniti kao razvoj od promiskuitetnog ponašanja do komercijalizacije seksualnog odnosa
- Prema jednom sociološkom stanovištu, objašnjenje za ovaj razvoj treba tražiti u ispitivanju i poređenju reagovanja različitih društvenih sredina na promiskuitetno ponašanje žene
- Za one žene koje postaju prostitutke kritične situacije u kojima one definišu svoje uloge kao prostitutke odgovaraju različitim tipovima društvene reakcije.

- Tipičan obrazac formiranja prostitutke (Davis, 1971):
  - povremeni promiskuitet,
  - prelazna faza i
  - profesionalna („potpuno razvijena“) prostitucija.

6.2. Mušterije

- Osnovne karakteristike odnosa koji se stvara između prostitutke i mušterije čine prostituciju privlačnom za određene kategorije muškaraca:
  - Komercijalna priroda i anonimnost prostitucije
  - Jednostavnost prostitucije
  - Odsustvo svake odgovornosti
  - Promena partnera i tehnika i metoda seksualnog zadovoljenja

6.3. Subkultura prostitucije

- Subkulturu prostitutki čini grupa u kojoj prostitutka stupa u različite društvene odnose sa svim onima koji su, posredno ili neposredno, povezani sa prostitucijom.
- U tom svetu nastaju posebne subkulturne vrednosti i norme ponašanja, prenosi se i uči umeće prostituisanja (zanat), odevanje, šminkanje, stvara se poseban rečnik.
- Smatra se da je bitna funkcija subkulture prostitutki da pomaže prostitutki da bez većih potresa prihvati sebe kao devijanta i ne izgubi samopoštovanje, da nauči da odgovara na zahteve svoje nove društvene uloge i da zadovolji svoju potrebu za društvenim odnosima.

- Postoje različite grupe sa kojima su se prostitutke identifikovale i čije su standarde usvajale (Jackman et al., 1963):
  - „*kontrakultura kriminalnog sveta*“, kojoj pripadaju prostitutke, podvodači, kriminalci i ostali pripadnici podzemlja
  - „*dvostruki svet*“, odvajanje posla od ostalog dela života prostitutke, održavanje samo nužnih i ograničenih odnosa sa drugim prostitutkama, jaka identifikacija sa porodicom (ili sa decom).
  - *alijenacija*, apatija, odsustvo ciljeva u životu, osećanje praznine i besmislenost življenja, usamljenost

7. EKSPLOATACIJA PROSTITUTKI

- U samom činu prostituisanja žena je bukvalno „korišćena“, „kupljena“, i bez obzira što se to odnosi samo na datu seksualnu transakciju, ona je roba koja ima svoju tržišnu vrednost
- Socijalni problem - eksploatacije prostitucije od strane različitih osoba i organizacija
- Eksploatacija se vrši primoravanjem na prostituciju, stalnim pritiscima na prostitutku da prima što veći broj mušterija i uzimanjem velikog dela njene zarade od prostituisanja.

- Treća strana, odnosno eksploatatori (prva strana su prostitutke, druga – mušterije):
  - *Vlasnici javnih kuća*
  - *Posrednici* – koji, u zamenu za deo zarađenog novca, prostitutki ili omogućavaju da stekne mušterije ili joj ustupaju mesto za prostituciju
  - *Podvodači* - ne samo da vrbuju, navode i podstiču ženu na prostituciju već najčešće žive potpuno od zarade prostitutki
    - *poseban tip koji sa prostitutkom živi, ali takođe od njene zarade; prostitutka ga smatra za svog ljubavnika i zaštitnika
  - *Trgovci ženama (devojkama, decom)*
  - *Kriminalne organizacije*

8. PROSTITUCIJA I DRUGI OBLICI DEVIJANTNOG PONAŠANJA

- Zbog društvene reakcije na prostituciju, prostitutka je primorana da traži pribežište u svetu drugih devijanta:
  - Kriminal
  - Alkoholizam
  - Narkomanija
  - Kockanje

9. UZROCI PROSTITUCIJE

- Kada se raspravlja o prostituciji, postoji bar 5 uzajamno povezanih pitanja:
  1. Uzroci postojanja prostitucije
  2. Uzroci različitih oblika ili tipova prostitucije
  3. Uzroci obima ili stopa prostitucije
  4. Uzroci koji neke žene vode u prostituciju, a druge ne
  5. Uzroci koji dovode do toga da neki muškarci posećuju prostitutke, a da drugi to ne čine

9.1. Uzroci postojanja prostitucije

- Prostitucija je, za razliku od ostalih društvenih devijacija, povezana sa nagonskim životom čoveka – seksualnim nagonom, koji je izložen najintenzivnijoj socijalizaciji
- Jedan od osnovnih društvenih uzroka nastanka i održavanja prostitucije jeste, u pokušajima društva da ograniči i kontroliše seksualni nagon, da ostvari institucionalnu kontrolu seksa, tako što će seks podrediti određenim društvenim zahtevima
- Drugi, osnovni društveni uzroci prostitucije su postojanje klasnih razlika i društvene nejednakosti žena i muškaraca, koji se uzajamno uslovljavaju.

10. DRUŠTVENA REAKCIJA

10.1. Legalni status prostitucije

- Tipovi preovlađujućih režima regulacije prostitucije:
  - *Sistem reglementacije* - legalizuje prostituciju propisivanjem posebnih pravila nadzora i obaveza prostitutki
  - *Sistem prohibicije* - zabranjuje i goni odavanje prostituciji kao krivično delo
  - *Sistem abolicije* - ukidanja svake zakonske regulacije prostitucije

10.2. Prevenција prostitucije

- Svaki program bi trebalo da obuhvati sledeće opšte preventivne mere:
  1. suzbijanje i sprečavanje onih socijalnih i socijalno-psiholoških činilaca koji mogu da navedu ženu na bavljenje prostitucijom;
  2. mere kojima se deluje na društveno-ekonomske uslove;
  3. mere za ograničavanje potražnje;
  4. posebni programi akcije zdravstvenih organizacija.

10.3. Rehabilitacija prostitutki

- Osnovni ciljevi rehabilitacije:

1. zaštita žene od štetnih uticaja njene sredine;
2. fizička i moralna briga za ženu;
3. pružanje novog shvatanja života – moralnog i duhovnog – uključujući i želju za radom;
4. njihovo obrazovanje, ako je moguće, za zanat ili zanimanje koje žele;
5. nalaženje zaposlenja;
6. stvaranje novog prijateljskog kruga koji će zameniti društvenu sredinu kojoj su pripadale.